

Тема: Ульф Старк. «Маленька книжка про любов». Різдвяна історія в контексті історичного минулого. Дитинство в складних життєвих обставинах (війна, туга за батьком, бідність, несправедливість)

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання змісту твору «Маленька книжка про любов»; уміння переказувати зміст прочитаного / почутого твору в цілому, акцентуючи увагу на окремих важливих деталях тексту; уміння відповідати на запитання до почутого / прочитаного тексту і формулювати власні запитання з метою уточнення розуміння прочитаного, окреслювати тематику і проблематику прочитаного твору, обґрунтовувати актуальність порушених у повісті проблем, спираючись на власний досвід і культурно-історичний контекст, коментувати власні почуття і висловлювати враження від прочитаного;

ключових: формування умінь створювати власний або колективний текст на основі прочитаного твору, унаочнювати зміст почутого / прочитаного твору.

Обладнання: зошити, текст твору.

Тип уроку: урок позакласного (додаткового) читання.

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Хвилинка творчості. Написання сенканів «Різдво», «Любов».

II. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Слово вчителя. Якось журналіст під час інтерв'ю запитав Ульфу Старка, для кого він пише свої книжки. Відповідь була дещо несподіваною: «Для себе, для дитини, яка живе в мені». Мабуть, тому він про серйозні і «недитячі» речі розповідає дуже просто, без нудного повчання, і кожна його історія містить важливий посил (інколи кажуть *меседж*) для читачів усього світу. Це посил добра, який можна порівняти з викидом енергії Сонця, яке гріє Землю. Одна з його добрих, світлих і теплих книжок сьогодні з нами.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Прогнозування. «Маленька книжка про любов»... Що ви очікуєте від книжки з такою назвою? Про що вона може розповідати? Хто може бути її героями? Який посил вона може нести для читачів?

Стисла характеристика і коментування твору. «Маленька книжка про любов» розповідає про війну, про те, як вона змінює життя на гірше: люди голодують, мерзнуть у своїх оселях, сумують за рідними, яких забрали на війну. Події твору відбуваються напередодні Різдва на початку Другої світової війни. Усе це ми бачимо очима шведського хлопчика Фреда, батько якого захищає свою країну від нападу гітлерівської Німеччини.

«Мама й тато назвали мене Фредом (шведське слово «fred» перекладається «мир»).

Але це не допомогло. Почалася війна. І татові довелося поїхати з дому і оберігати кордон десь далеко на півночі. Мама плела рукавиці та шкарпетки, щоб він не мерз, бо зима

видалася дуже холодна. Коли ми дихали, то з рота хмарами випливала пара. А дорогою до школи під носом виростили бурульки, що розтавали аж після першого уроку».

У цьому світі холоду є те, що зігріває і дає змогу пережити злигодні. Це віра, надія і любов. Віра в перемогу добра, надія, що тато повернеться, і любов. Фред і його мама чекають батька з фронту. Хлопчик розмовляє з його костюмом, із його фотографією, і йому здається, що вентилятор у гардеробній кімнаті відповідає за тата.

«– Хочеш почути таємницю? – пошепки спитав я.

– Ну, звісно, старий, – прошептів тато з вентилятора.

– Я люблю Ельсу з нашого класу.

– О-о, – прошепхотів він. – Любов – це вагоме слово.

– Знаю, – мовив я. – Я трохи закоханий. Принаймні дуже багато думаю про неї. І мені стає тепло, щойно її побачу.

– Добре, – сказав він. – У такий холод це аж ніяк не зайве».

Як ви розумієте фразу «Любов – це вагоме слово»?

У книжці дві сюжетні лінії кохання: любов Фредових мами Едіт і тата Едвіна, також Фредова закоханість в однокласницю Ельсу.

Із музики в літературу перекочувало поняття **лейтмотиву** (дослівно – наскрізна тема), тобто музичної теми, яка неодноразово повторюється в музичному творі. У літературі так стали називати певний конкретний образ, певну тему чи визначальну інтонацію, що багаторазово повторюється і пронизує увесь твір або творчість письменника загалом. Лейтмотив – це не провідна ідея (тобто головна думка) твору, а її елемент, засіб вираження головної думки. Так от, якщо тема повісті «Маленька книжка про любов» – дитяча розповідь про часи війни, переживання дитини в такі складні часи, то ідея книжки – уславлення взаємної підтримки, поваги, любові й розуміння між дітьми й дорослими. А лейтмотивом повісті, який створює увесь її ліричний настрій світлого суму і водночас є ключем до розуміння всього твору, є пісня «Шока до шоки» американського співака Фреда Астера (до речі, на його честь батьки і назвали хлопчика).

Музична хвилинка. Fred Astaire / Ginger Rogers – Cheek to Cheek (1935) / Фред Астер і Джинджер Роджерс у фільмі «Циліндр» (1935). Пісня «Шока до шоки»: https://drive.google.com/file/d/1twxCuBnKhwUP7rQSzkhAPXo-MtsyUL7d/view?usp=drive_link

Або https://drive.google.com/file/d/18Rrs89dUcfeg0yYINRk8_Nx9Fo-v-OYE/view?usp=drive_link

Heaven, I'm in heaven And my heart beats so that I can hardly speak And I seem to find the happiness I seek When were out together dancing cheek to cheek Heaven, I'm in heaven <i>Irving Berlin</i>	Небо, я на небі. Що слова, як серце сильно б'ється, Своє щастя я знайшов, мені здається. Ми у танці, а коли щока щоки торкнеться – Небо, я на небі. <i>Переклад О. Первака</i>
---	---

Ця пісня – символ і безмежного кохання, яке переживають батьки Фреда, і мрії про мирний світ без війни. Під цю пісню раніше познайомились Едіт і Едвін, під цю пісню мама, сумуючи за татом, танцювала зі шваброю, щоб зігрітися. І для Фреда ця пісня – також символ любові, яке він відчуває до однокласниці. І цитатою з пісні «Я на небі» відповідає Фред Ельсі, яка відповіла на його почуття. У фіналі повісті тато на Різдво приходить у відпустку, батьки танцюють під цю пісню щока до щоки. І пісня стає символом надії на перемогу, символом майбутнього життя, адже герої дізнаються, що у Фреда скоро буде братик чи сестричка.

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Робота з художнім текстом.

Творча робота в парах / мікрогрупах. Учні читають, аналізують і стисло представляють на загал розділи 2–11 повісті. Творче завдання: пояснити назву розділу, виділити в тексті фрази, які пояснюють, що таке любов чи відображають етап особистісного зростання Фреда. Джерело тексту: https://litarchive.in.ua/malenka-knyzhka-pro-liubov-ulf-stark#google_vignette

Культурологічний коментар. Чотири свічки, які запалила вчителька, символізують чотири тижні адвенту і вказують на найважливіші події з історії спасіння. Їх почергове запалювання кожної неділі вказує на час, що невпинно спливає та нагадує про наближення Різдвяних свят. Адвент – час радісного очікування, що передує Різдву Христовому, у цей час триває приготування до свята. У цей час проходять основні приготування до святкування Різдва: встановлюють ялинки, запалюють свічки на традиційному різдвяному вінку, віряни щоденно моляться, прибирають оселі, рахують дні до свята.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Бесіда за прочитаним текстом.

– Що вам найбільше сподобалося в книжці? Які епізоди викликали у вас найбільше емоцій? Чому? Чи є щось, що ви б змінили в сюжеті?

– Коли і де відбуваються події, описані в книжці? Який історичний період відображає автор?

– Як автор використовує образ війни, щоб підкреслити тему любові?

– Хто головний герой книжки? Що означає його ім'я, і чому воно символічне?

Опишіть його характер і найяскравіші вчинки.

– Як Фред описує своїх батьків? Чим його стосунки з ними особливі?

– Що відчуває Фред, коли його батька немає поряд? Як це відображено в тексті?

– Як хлопчик показує свою любов до Ельси? Яке значення має його лист до дівчинки?

Якщо б ви були на місці головного героя, що б ви написали в листі?

– Які зміни відбуваються з головним героєм протягом книжки? Чому? Які риси характеру головного героя вам імпонують найбільше? А які – найменше?

- Які образи-символи використовує автор у творі? Яке значення вони мають?
 - Яку роль у творі відіграє пісня «Щока до щоки»? Чи є у вашої родини подібна пісня?
 - Як у книжці показано любов до хлопчика та його підтримку з боку сусіда Гранфоша, незнайомої пані і вчительки Ліни Лундстрем? Прокоментуйте лист вчительки із доганою.
 - Як книжка показує важливість родини у важкі часи? Які висновки про любов і турботу можна винести з цієї книжки?
 - Чому повість називається «Маленька книжка про любов»? Як ця назва відображає головну тему та ідею твору?
- Тезовий запис учнівських спостережень на основі цитат із твору. Любов – це...*

VI. Підбиття підсумків

Унаочнення. Опишіть, як би ви відобразили емоції і почуття Фреда у вигляді малюнка, тексту або музики.

Рефлексія. Назвіть:

- 5 речей, художніх деталей, тісно пов'язаних із твором;
- 4 звуки, які ми могли чути під час читання твору;
- 3 запахи, які ми могли відчувати під час читання;
- 2 найбільш важливих вчинки Фреда у творі;
- 1 річ, яка в повісті символізує Різдво та мирне життя.

Зауважте, що відповіді в різних учнів та учениць можуть або бути схожими, або дуже відрізнятися, залежно від рівня читацького сприйняття, але неправильних відповідей немає.

Працюємо вдома

1. Підготуйтеся до підсумкової роботи.
2. За мотивами «Маленької книжки про любов» створіть медіапродукт: мотиваційний постер / різдвяну листівку з побажаннями.